



בבושקה הולנדית

יחסי הכלה
בשוק ברזטרדם

containment relations

אדריכל ד"ר עמי רן

יחסי מכיל/מוכל הם מאפיין אלמנטרי של הסדר העולמי. היקום מורכב מהיררכיה של מיכלים, כאשר מיכל גדול מכיל מיכל קטן: גלקסיה מכילה צביר של כוכבים, עיר מורכבת משכונות, המכילות רחובות, בתים, דירות וחדרים. אחת ההגדרות של אקט ההכלה היא "התוויית גבולות לצורך שליטה בתכולה". בשל הקשר ההדוק בין הכלה לשליטה, הפרשנות הושאלה במהלך השנים מהתחום הפיזי לתחום המנטלי - בעיקר למילייה ההתנהגותי, שבו המשמעות היא שליטה עצמית, יאיפוקי ויכולת לקבל את האחר על שונותו ושיגיונותיו. עד כדי כך, שבתקופת המלחמה הקרה שלאחר מלחמת העולם השנייה, המונח "הכלה" (Containment) ביטא את מאמצי ארה"ב להגביל את התפשטות הקומוניזם הסובייטי במזרח אירופה. כלומר - התוויית גבולות משמשת לשליטה במהות, על עיקרון הבבושקה הרוסית, לפיו בובה גדולה מתווה את גבולותיה של בובה קטנה יותר, הקובעת את גבולותיה של בובה קטנה עוד יותר וכן הלאה, כאשר כיוון השליטה הוא תמיד מן הגדול לקטן.





למעלה: השוק החדש ברוטרדם, נדבך אדריכלי נוסף ברובע בלאק המתחדש ברוטרדם.
אדריכלים: MVRDV
בעמוד הימני, למעלה: בבוסקה רוסית.
בעמוד הימני, למטה: Inversion (היפוך) – טשטוש ההבדל בין חוץ לפנים במיצב אמנותי משנת 2005 בבית שנועד להריסה ביוסטון טקסס, ושימש מצע לתערוכת אמנים.
אוצרים: דן האבל ודין רוק.
 Dan Havel and Dean Ruck

Above: The new market in Rotterdam, an additional architectural layer in the developing Laurens Quarter.
Architects: MVRDV
Photos: Ossip van Duivenbode.

Right page, top: Russian Babushka.
Right page, bottom: "Inversion" – art installation, blurring the difference between out and in, when a house marked for demolition in Houston, Texas, served in 2005 as an experimental canvas for several artists.

Curators: Dan Havel and Dean Ruck.

היות שהערך הסוציו-מרחבי של חלל הוא תמיד דו-כיווני – כלומר – לא רק מכיוון הבבושקה הגדולה לבבושקה הקטנה, אלא גם, ובמיוחד להיפך.

התפיסה הזאת, הנמצאת במרכזה של תיאוריית "תחביר המרחב" (Space Syntax), מבוססת על הצורך האוניברסלי של האדם ליצור זיקה בין סטטוסים חברתיים וסטטוסים מרחביים (ביל היליאר – The Social Logic of Space and the Partial Logic of Society).

על בסיס זה ניתן לומר, שהמרחב הוא בעצם מערך של "מיכלים", שביניהם מתקיים משא ומתן מתמיד על הגדרת השליטה. וכך – משמעותו הסוציו-מרחבית של חדר נקבעת בהתאם למיצובו ביחס ל"מיכלים" אחרים בדירה, דירה מקבלת את משמעותה בהתאם למיצובה היחסי בבית, המקבל את משמעותו באמצעות מיקומו היחסי ברחוב, בשכונה, בעיר, במדינה... ביקום.

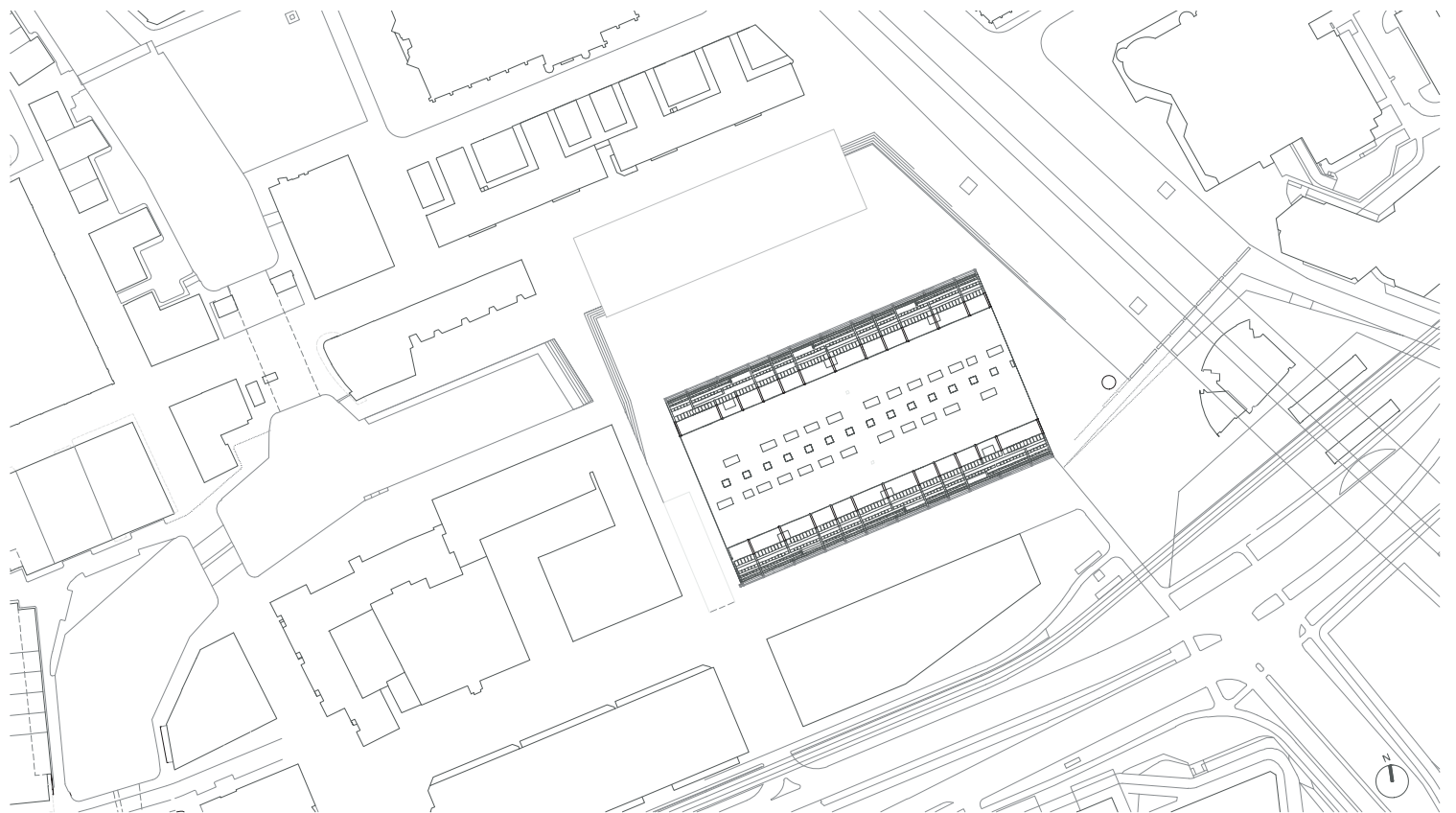
העדר התייחסות לעובדה שיחסים במרחב הם רב-כיווניים, מביא לעיתים קרובות מדי למחשבה המוטעית שאירגון השליטה באדריכלות הוא בעיקר עניינה של אדריכלות הפנים, שתפקידה "לעשות סדר" בחללים נתונים בתוך המבנה. אולם, היות שתפקידה של האדריכלות הוא ליצור (בין היתר) יחס מאוזן בין הפרטי לציבורי, הסדרת היחסים בין מיכל/מוכל, שולט ונשלט, הוא עיקרון מנחה באדריכלות בכלל, ותנאי הכרחי באירגון המרחב הציבורי.

ההבדל בין "מיכל" אדריכלי ומיכלים אחרים טמון בדיוק בנקודה זו. בניגוד לשק קמח או פח שמן שבהם השליטה על התוכן היא חד-כיוונית – מן הגדול לקטן בדומה לבבושקות הרוסיות, יחסי השליטה במבנה הם דו-כיווניים מעצם מהותם. בעוד שלקמח או לשמן אין שום יכולת לשלוט על השק (אלא אם הוא מכיל תולעים), למשתמש בבניין יש שליטה על החלל שבו הוא נמצא.

היות שהמרחב האדריכלי מאופיין מעצם טיבו בדו-שיח דו-כיווני בין המיכל האקטיבי, והמוכל הפסיבי, הם תלויים זה בזה כמו רוח ומפוח. יתירה מכך, בדומה לגוף האדם שבו ה"מיכל" מאפשר קיום לנפש ולהיפך – המיכל האדריכלי תלוי בתוכנו, כאשר לאחד אין משמעות ללא השני.

ואם נרחיב את דימוי הגוף והנפש, מערכת היחסים בין האדריכל למשתמש דומים באופן לא מפתיע ליחסי ה-being, doing, וה-being, כאשר האדריכל אחראי על ה-being והמשתמש מייצג את ה-being.

והעיקרון החשוב ביותר הוא – בעוד שכיוון השליטה בדרך כלל הוא מן הגדול לקטן (כמו בבבושקה), באדריכלות – עוצמת השליטה הולכת ופוחתת ביחס הפוך לכיוון ההכלה. כלומר, השליטה הולכת ופוחתת ככל שהמיכל גדול. וכך, אדם שולט באופן מוחלט על חדרו, פחות על דירתו, פחות על ביתו, פחות על הרחוב שבו הוא גר, על השכונה, על העיר, על המדינה... ובכלל לא על היקום.



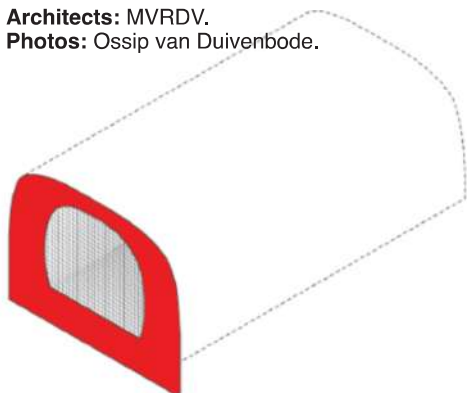


למעלה: השוק ברוטרדם מבטא ניסיון לבטל את שבירת הרצף העירוני האופיינית לקניון, תוך ניצול יתרונותיו הנובעים משליטת המכיל על המוכל. **בעמוד הימני:** פרויקט השוק על רקע החדשני של תחנת הרכבת Blaak

אדריכלים: MVRDV

Above: Rotterdam Market demonstrates an attempt to do away with the breaking up of urban continuity characteristic of a Mall, while exploiting its advantages as a controlled microcosmos achieved through containment. **Right page:** The project, against the background of the innovative Blaak Railway Station.

Architects: MVRDV.
Photos: Ossip van Duivenbode.



האקספרימנטליים שתוכננו על ידי פיט בלום בשנות השבעים, עושה גם הוא את שלו, כאשר הוא מחזק את הקשר בין מקומיים לזרים באמצעות המימד התיירותי של הרובע האטרקטיבי המתחדש.

חלל השוק ברוחב 70 מטר מתנשא לגובה 40 מטר ומאפשר באמצעות צידו המזוגים לשמר מצד אחד את הרצף הוויזואלי, ומצד שני – לנצל את האפשרות להשיג נוחות בכל מזג האוויר.

הצעה של MVRDV זכתה בתחרות מוזמנים של שישה ימים שהתקיימה ב-2004. אחת עשרה שנים עברו מאז, והבנייה שפסחה על נפלאות הקידמה מתבטאת במבנה גמלוני כלשהו, במיוחד בהשוואה לפרויקט המגורים החדשני של פיט בלום הסמוך. הפיצוי בא לידי ביטוי בהקרנה אונליין של מוצרי השוק על תקרת החלל, העשויה מלוחות אלומיניום מחוררים למניעת תהודה.

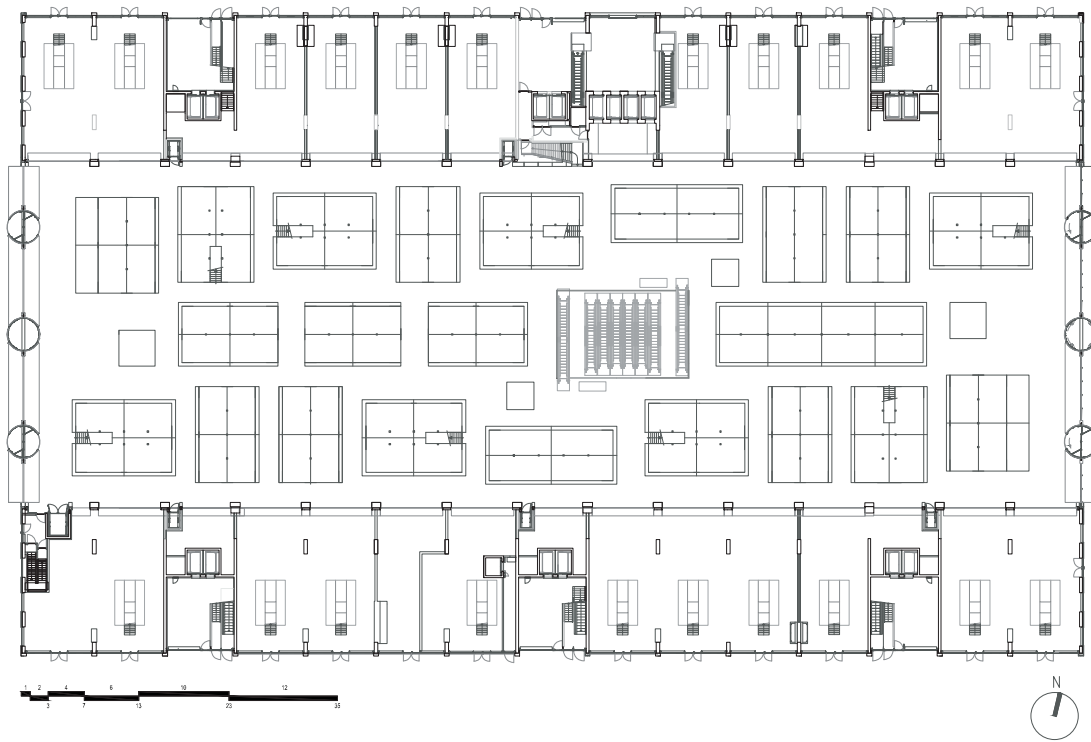
בכל מקרה, הפרויקט שזכה להשוואות ביקורתיות עם פרויקטים אחרים שבהם המעטפת עשויה מחללים שימושיים (כמו למשל פרויקט המגורים של הנרי סובאג' שנבנה לפני כחמישים שנה בפריז), הוא דוגמה ראויה לחיקוי של יחסי מכיל מוכל, המקנים למבנה הסתמי ערך עירוני מעניין.

אחת הדוגמאות המעניינות בנושא ההכלה והשליטה הוא שוק הירקות הפתוח/סגור שנחנך לאחרונה ברוטרדם, ותוכנן (איך לא) על ידי קבוצת האדריכלים MVRDV, שהעומד בראשה, וויני מאס זכה לאחרונה בפרס "אריה הזהב". המבנה המגומק שצבר כבר יחסי ציבור עולמיים מעורר את השאלה – האם כצעקתה. כלומר – האם מדובר בשוק פתוח באמת או שעסקינן בעצם בתרגיל למתקדמים בקניון פתוח, שדוגמתו ניתן למצוא במקומות רבים בעולם, כמו גם בכפר סבא או הרצליה פיתוח.

הפרויקט דמוי המנהרה נחשב לראשון מסוגו בהולנד והוא נבנה בהשראת השווקים הסגורים בשטוקהולם, ולנסיה וברצלונה, כפתרון אורבני המחבר בין מגורים ושוק למוצרים טריים.

יתרונותיו האדריכליים הם ביטול הדופן האטומה המאפיינת את הקניון, יצירת מיקרוקוסמוס אקלימי המאפשר השגת נוחות תרמית בתנאי מזג האוויר המשתנים, תוך עירוב שימושים המקרב את הצרכן למצרכיו וצרכיו היומיומיים.

מדובר בעצם בבניין מגורים הכולל 208 דירות בגדלים שבין 80 ל-300 מ"ר – מהן 102 דירות המיועדות להשכרה כמקובל בהולנד. הסמיכות לשוק על חנויותיו המגוונות יוצרת הפריה הדדית של קהלי הקונים, ופעילות פנאי ובידור. המיקום בסמוך לתחנת המטרו בלאק, לא הרחק מבתי הקובייה



הפרויקט שזכה בתחרות לפני 11 שנה מגשר על הקידמה האדריכלית שחלה מאז, באמצעות אטרקציה המעניקה לפרויקט אופי עכשווי – הקרנה און ליין של מוצרי השוק על תקרת החלל העשויה מאלומיניום מחורר למניעת תחודה.

אדריכלים: MVRDV

Rotterdam Market Hall

Bridging the last 11 years since its inception in 2006, is achieved by the attraction of a real-time projection of the market's products on the acoustic ceiling of the hall.

Architects: MVRDV.
Photos: Ossip van Duivenbode.





Deilfrance

Leonidas

Cherissimo

Salon

dh

Praktische
Essenstippen
Kaufteile im
Kaufhaus
vorbestellen



1467

1468

1469

1470

1471

1340

1341

1342

1343

1270

1271

1272

1273

1702

1703

1704

1705

1706

1707

1708

1709

1710

1711

1712

1713

1714

1715

995

996

997

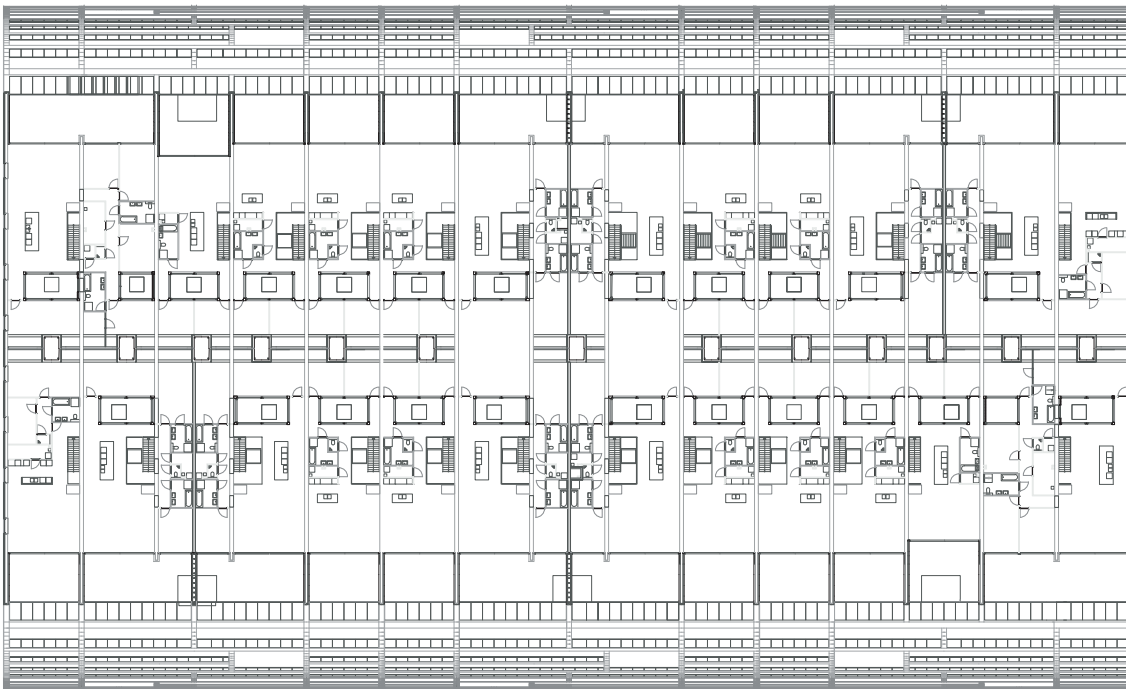
998

999



פרויקט השוק ברוטרדם - בניין מגורים הכולל 208 דירות בגדלים שבין 70-300 מ"ר - מהן 102 דירות המיועדות להשכרה כמקובל בהולנד.

אדריכלים: MVRDV



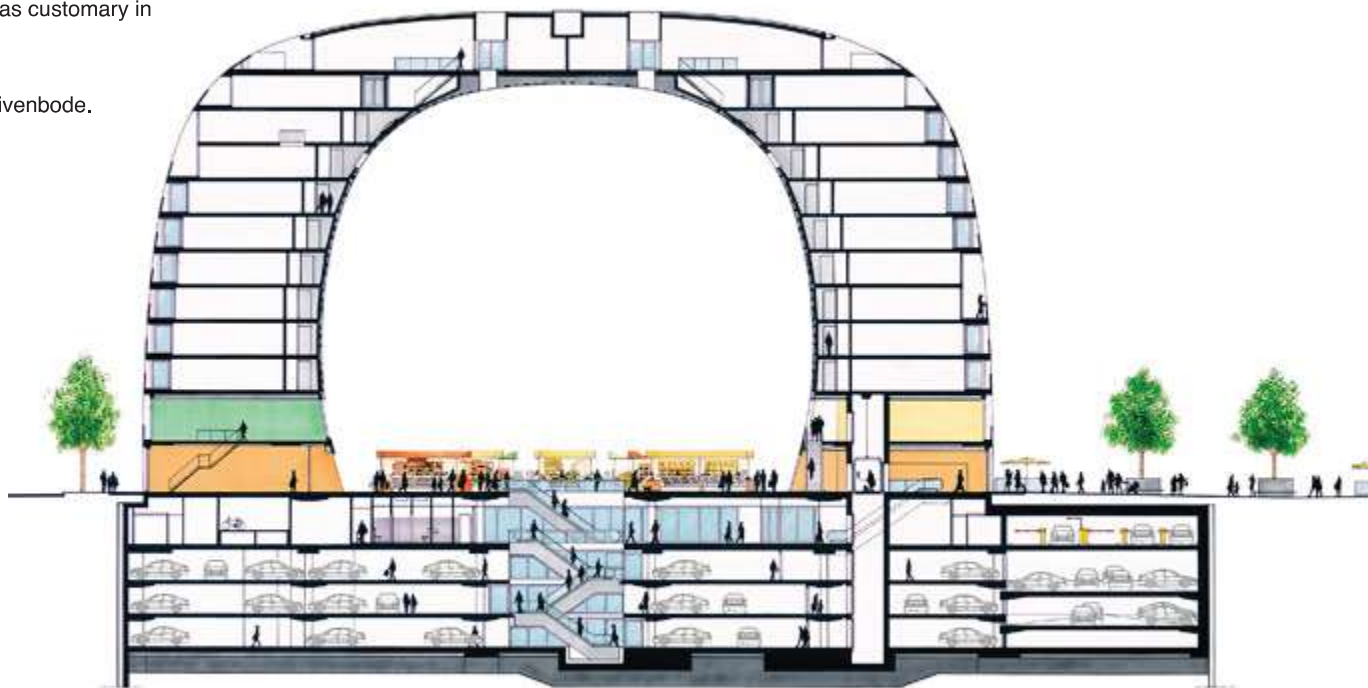


Rotterdam Market Hall

Actually a residential project with 208 apartments of varying sizes between 80 and 300 square meters – of which 102 are rental apartments, as customary in The Netherlands.

Architects: MVRDV.

Photos: Ossip van Duivenbode.



פרויקט השוק בוטרדם.

החיבור בין מגורים ושוק ירקות תורם להידוק הקשר בין הצרכן והמצרכים, ובין פרטי לציבורי, תוך ניצול יחסי הגומלין הדו-כיווניים בין מכיל ומוכל, שולט ונשלט.

אדריכלים: MVRDV





MVRDV's Markthal Rotterdam

The combined project of residential and fresh food in the Laurens Quarter is based on the symbiotic consumed / consumer ties, establishing a balance between private and public, through the principles of containing / contained, control / controlled.

Architects: MVRDV.

Photos: Ossip van Duivenbode.
(Images Courtesy of MVRDV)

ב

loss of the wonders of progress that have occurred over the eleven years since, is noticeable in the somewhat old-fashioned building, particularly in comparison with Piet Blom's innovative project. However, this is partially compensated for by the attraction of a computer projection of market products onto the acoustic ceiling made of perforated aluminum panels.

At any rate, though the project has received critical comparisons with other projects where the envelope is made of residential units (such as the residential project of Henri Sauvage built in Paris fifty years ago), it is a fine example of container/contained relations, which gives an ordinary building urban value.

MVRDV's Markthal Rotterdam and the surrounding Laurens Quarter has received the NEPROM Prize for Urban Development.

containment relations in the rotterdam market hall

dutch babushka

Dr. Ami Ran

Containing / contained relations are elementary characteristics of world order. The universe consists of a hierarchy of containers whereby large containers contain smaller ones: thus, a galaxy contains a cluster of stars; a city consists of neighborhoods containing streets, houses, apartments, and rooms.

One definition of the act of containment is “defining borders in order to control content”. Due to the close link between containment and control, the definition was gradually borrowed over the years from the physical realm and introduced into the mental world - especially the behavioral milieu, where it refers to ‘self-control’, restraint, and the ability to accept the other’s differences and caprices. To such an extent, that during the Cold War, the term “containment” described USA efforts to limit the spread of Soviet communism in Eastern Europe. Namely, defining borders in order to control content, much like the Russian Babushka principle, whereby a large doll determines the shape of a smaller one etc., the direction of control always going from large to small.

This is precisely where the difference lies between an architectural “container” and other containers. Unlike a sack of flour or a tin of oil, which control content and are one-directional like the Russian babushka, control relations in relation to a building are bi-directional. While flour or oil have no means of controlling their container (unless it contains worms), the architectural container - the user - by definition controls its container.

And furthermore, like the human body that contains the soul, the architectural container depends on the contained, one having no meaning without the other. They depend on each other like wind and bellows and if we expand the metaphor of soul and body, containment and control relations between architect and user are two-directional like “doing” and “being”, constantly influencing each other.

In other words, while the direction of control in Babushka principle products always goes

from large to small, in architecture, the strength of control weakens in the opposite direction - that is, the smaller the product, the greater the control. Thus, a person controls his room, less so his apartment, his house, the street where he lives, his neighborhood, city, state, and not at all... the universe.

As demonstrated by the Theory of Space Syntax, this principle is universal due to the human tendency to establish affinity between social and spatial statuses (Bill Hillier -The Social Logic of Space and the Political Logic of Society).

On this basis, one could infer that the universe is actually an arrangement of “containers” among which there is constant negotiation concerning the definition of spatial control.

Thus – the socio-spatial meaning of a room is determined by its allocation in relation to other “containers”. For instance - rooms in an apartment; an apartment in a building, which acquires its meaning from its relative location on the street, in the neighborhood, city, country ... the universe.

Overlooking this multi directional relationship too often leads to the erroneous conception that organization of control in architecture is mainly concerned with interior design, the role of which is to “make order” in given spaces inside the building. However, since the role of the architect is (among other things) to generate a balanced bi-directional ratio between the private and the public by the relative positioning of space in relation to other spaces, regulating relations between controller and controlled through containment, is a key principle in architecture in general, and a guiding principle in the organization of urban space in particular.

The new market in Rotterdam, designed by MVRDV - whose leader Winy Maas was recently awarded the Order of the Dutch Lion, is a fine example of that. However, the building, which has gained global attention, raises the question whether it is really an open market or, in fact, just another example of an open mall to be found in many places, such as Kfar Saba or Herzliya.

Considered the first of its kind in the Netherlands, the tunne-like project was inspired by the closed markets in Stockholm, Barcelona and Valencia, as a commercial solution connecting residences and fresh produce markets. Its main advantages are the elimination of the opaque wall characteristic of the Mall, yet creating a climatic microcosm that allows thermal comfort in changeable weather conditions in a mixed-use atmosphere, which brings the potential consumer to commodities and daily needs - in fact, the very essence of urbanism.

It is first of all a residential building that consists of 208 apartments between 80 to 300 square meters - of which 102 are rental apartments, as is customary in Holland.

The proximity to the Blaak metro station and the experimental cube buildings designed by Piet Blom in the seventies, is an urban advantage, strengthening the tourism factor in a developing neighborhood.

The market covers a space of 70 meters wide, rising to a height of 40 meters, which allows visual continuity of the environment by means of transparent edges but that can also be closed in extreme weather conditions.

MVRDV was commissioned out of six competing entrepreneurs in 2004. The

containment counseling

editorial

A moment of truth, and I must sit down and write the editorial. The first question I ask myself is what is a moment of truth? Is it a hint that all other moments are untrue? Claudia, for whom music is in the soul, says it's a moment to which you choose to grant significance and dignity; a moment when the material loses its robustness and the soul is left naked. Rochi, my manager, says it's a moment of insight; when the penny drops and you see things differently. Yogev, my guitar teacher, says it's a moment when you understand the inexplicable relationship between a sound and what it does to your mood. I personally think that a moment of truth is a malfunction in the mechanism of containment; namely, the moment you can no longer contain the other, the thing, the situation, because - it's enough - from loathsome politics to beloved love.

I'm reluctant to admit to my fellow architects, the magazine, and all those who think architecture is a profession for life, just because Oscar Niemeyer died from architecture at the age of 105, Frank Lloyd Wright for love at the age of 92, and Frank Gehry, at the age of 86, is still surprising - but, a few years ago I decided to refresh myself with something new and studied group counseling for couples (I swear). I used to begin the first session by handing out paper on which participants were asked to list, in order of importance, ten reasons "why I don't leave my partner" and the answers of about twenty-five participants were more or less:

1. I'm used to him.
2. I'm afraid of being left alone.
3. The economic situation makes it impossible.
4. Poor guy, what'll happen to him.
5. Afraid of what the children would say.
6. What my parents would say.
7. How my friends would react.
8. What'll happen to my pet.
9. Alimony.
10. What about the house.

Not one of them mentioned love, friendship, or simply sexual attraction. And many people I still ask don't give any really different answers, check it out.

I must admit that this still amazes me, remembering that my father taught me it isn't important where you go, but rather with whom - and I always repeat this to myself at moments of truth - which are rapidly increasing. Once again, this is true of politics, about who you make love with and with whom you make architecture, to which the concept of containment is fundamental, and I don't mean answer number 10.

Containment is a process of setting boundaries for the purpose of control, about which we wrote a profound article, and I recommend you dive into it, not just because I wrote it with my characteristic modesty... but also thanks to the fact that it's there I reveal what differentiates buildings from other containers, as well as the fact that most people stay in the same physical space, but not always in the same mental one.

And once again, thanks to Rochi who keeps encouraging me, Claudia who contains, and Yogev for his patience - in the end, I will also know how to play the guitar.

architect dr. ami ran

